Universitätsbibliothek Paderborn

Historia Scholastica Magistri Petri comestoris sacre scripture seriem breuem nimis [et] obscuram elucidans

Petrus <Comestor>

Argentine, 1503

VD16 P 1829

Visio octaua. ca. x.

urn:nbn:de:hbz:466:1-30892

Visual Library

darij.et qꝛ balthaſar filiū nō habebat. dariꝰ
feſtinabat occupare regnū.

Uiſio ſeptima. Caplm̄.IX.

ſ Equitur ſeptima vi-
ſio daniel. Porro dariꝰ ſumēs
danielē duxit eū ſecū ī mediam
Et fecerat eū vnū de tribꝰ ſatrapis ꝗ ꝑerāt.c
et.xx.ſcꝫ in daniele ſpūs dei amplioꝛ erat. Et
cogitabat rex ↄſtituere eū ſuꝑ omne regnū.
Unde principes īuidebāt ei.et querebāt oc
caſionē accuſandi eū ex latere regis.i.pro eo
ꝙ erat ex latere regis Fabulantur hebrei qꝛ
querebāt occaſionē in ſmone tactu nutu.vl'
internūcio ad reginā vel ad aliquā ↄcubi-
narum regis nullāqꝫ cauſam reperire potue
runt eo ꝙ fidelis eſſet et ſuꝑ theſauros erat.
dicit ioſephꝰ.qꝛ a deo iuſtus erat vt munera
oblata reſpueret Et dixerūt ꝑncipes Non
inueniemꝰ occaſionē aduerſus eū niſi in le-
ge dei ſui et ſurripuerūt regi dicentes Cōſili
um inierunt cūcti principes regni tui ⁊ ſatra
pe ⁊ iudices ꝙ quicūqꝫ petierit aliqd a quo
cunqꝫ deo vl' homine vſqꝫ ad dies.xxx.niſi a
te rex mittat̄ in lacū leonū Nūc itaqꝫ confir-
ma ſententiā et ſcribe decretū et adqeuit rex
Porro daniel ingreſſus ē domū ſuā et fene
ſtris apertis in cenaculo ſuo cōtra hieruſa-
lem tribꝰ temporibꝰ in die flectēs genua ora
bat Tribꝰ horis orabāt iudei in die.ſcꝫ hora
tertia ſexta et nona ſicut legitur de apoſtolo
ꝙ tribꝰ vicibꝰ orabat ī die et de petro et ioan
ne ꝙ aſcendebāt ad horam oratiōis nonā.
In tertia orabant qꝛ tūc eis datꝰ eſt decalo
bus ī ſyna In eadē orat eccleſia qꝛ tūc eſt da
tus ſpiritusſctūs ſuꝑ apſtolos In ſexta ora
bant qꝛ tunc erectus eſt ſerpens eneus ī de-
ſerto In eadē orat eccleſia quia tūc ē chriſtꝰ
ſuſpenſus in ligno In nona orabant qꝛ tūc
dedit petra aquā in cades In eadem orat ec
cleſia qꝛ tūc de chriſto lāceato exiuit ſanguis
⁊ aqua Cūqꝫ inueniſſent viri illi danielē orā
tē accuſauerūt eū ad regē de tranſgreſſione
decreti Et cōtriſtatus rex poſuit coꝛ vt libe
raret eum laborans vſqꝫ ad occaſum ſolis
Qō intelligentes viri dixerūt Scito qꝛ lex
huiꝰ regni eſt vt decretū regis nō liceat imu
tari Tūc miſerūt danielē in lacū leonū ⁊ ob
ſignauit rex anulo ſuo et annulis optimatū
lapidē ꝗ ꝑ ianuis poſitꝰ erat Et incenatus
rex totā noctē duxit inſomnē ⁊ diluculo redi
it rex ad lacū.et flens exclamauit Daniel ſer
ue dei valuit ne deus tuꝰ liberare te a leoni-
bus Qui reſpondit Deus meus miſit mihi
angelū ſuū et cōcluſit ora leonū.quia nō eſt
inuenta in me iniquitas Forte quia vidit
angelū vocat̄ hec ꝑicopa.id eſt.viſio Et edu
ctus eſt daniel de lacu leonū ī nll'o leſus Et
dixerūt qui accuſabāt eum:nō dei ꝓuidētia
hoc factū ſed quia ſaturati erāt leones Tūc
rex iuſſit leonibꝰ mltas carnes apponi.cūqꝫ
ſatiat̄ accuſatores danielis miſit in lacū cū
vxoribꝰ et filijs.et nō ꝑuenerūt vſqꝫ ad paui
mentū donec arriperēt eos leones.⁊ oīa
oſſa eorū cōminuerunt Tunc ſcripſit dari-
us vniuerſo regno ſuo dicēs. Paueant oēs
deum danielis.ipe eſt eīm deꝰ viuēs et eter-
nus in ſecula.et egrotauit daniel per dies
plurimos Cunqꝫ ſurrexiſſet faciebat opa re
gis.forte mauſoleū in echbatanis.qđ hacte
nus manet vt dicit ioſephus ita mirabile vt
ea die qua ↄſpicit̄ putetur eſſe ↄſtructū Ibi
ſepeliūt medoꝝ reges.et ꝑſaꝝ pariter ⁊ par-
thorum ⁊ cui cura illiꝰ cōmittitur:ſacerdos
eſt medorū.

Uiſio octaua. Caplm̄.X.

ſ Equitur octaua
viſio danielis. In āno ꝑmo da
rii filij aſueri.ꝗ et aſtrages dicꝰ
eſt.ꝗ ſubiugauit ſibi regnum chaldeoꝝ.ego
daniel intellexi in libris hieremie vt cōple-
rent̄.i.ad completionē appropinquarēt de-
ſolationis hieruſalē anni.lxx.et oraui domi-
nū in ieiunijs et ſacco et cinere dicens Iuſt
es dn̄e peccauimꝰ iniquitatē fecimꝰ et addu
xiſti eam ſuꝑ nos. auertat̄ obſecro ira tua a
ciuitate tua hieruſalem et monte ſancto tuo
Oſtende faciē tuā ſuꝑ ſanctuariū tuum qđ
deſertū eſt Exaudi domine.placare domine
attēde et fac ne moreris. Adhuc me loquēte
ecce vir gabriel tetigit me in tēpore ſacrificij
veſpertini.et ait. Ab exordio precum tuarū
egreſſa eſt liberatiōis ſentētia a deo Ego aūt
veni vt indicarem tibi eā et etiā quedā alia
quia vir deſiderioꝝ es tu. Tu ergo animad-
uerte viſionē.et ſermonē intellige Tunc ape
ruit ei liberationē ſpiritualē futurā ꝑ chriſtū
Forſan iminentē pro qua orabat differt.qꝛ
poſt dicet de ea exauditus ibi. noli metuere
Addidit etiā de deſtructiōe ꝑ rhomanos.ſe
ptuagita hebdomades abbreuiate ſunt ſuꝑ

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

populum tuum. et ſup vrbem tuã ſctãm. vt ꝯſummet̃ pᵭuaricatõ. ⁊ finẽ accipiat peccatũ et deleatur iniq̃tas. et adducat̃ iuſticia ſempiterna. et impleat̃ viſio et ꝓphetie et vngat̃ ſctũſſctõꝝ. Scito ergo et animaduerte. ab exitu ſermonis vt iteꝝ edificet̃ hieruſalẽ. vſq₃ ad chr̃m ducẽ hebdomades. vij. ⁊ hebdomades. lxij. erunt. His ꝟbis xp̃i incarnationem deſignat angel⁹ qui legẽ ⁊ ꝓphetias impleuit. peccata tulit. ⁊ iuſticiã adduxit. ⁊ vnctus ẽ oleo leticie p̃ ꝯſortib⁹ ſuis Et ꝓpoſuit hebdomadas nõ dieꝝ ſed annoꝝ vt ſeptẽ anni ſint hebdomada vna Abbreuiatas ꝟo dicit. vt intelligam⁹ annos lunares qui breuiores ſunt ſolarib⁹. xj. dieb⁹. Septuaginta ergo hebdomades annoꝝ ſolariũ. faciũt annos. cccc. lxxv. lunariũ ꝟo annorum faciunt annos. cccc. xc. Eſt ergo ſenſus. ꝙ ab exitu ſermonis vt reedificet̃ hierl'm vſq₃ ad ducẽ chr̃m fluxerunt anni lunares. cccc. xc. Cepit ergo beda numerare. a. xx. anno regni artaxerſis. in quo neemias pincerna eius impetrauit ab eo vt reſtituerent̃ muri hieruſalẽ. et reſtituit eos in m̃lta anguſtia Ab illa inquã licentia a rege accepta vſq₃ ad xp̃i paſſionez fluxerũt anni lunares. cccc. xc. ⁊ hãc ſummã annoꝝ cõputat ſ̃m annos regũ qui deſcẽderunt vſq₃ ad. xviij. annũ imperij tyberij ceſaris. Et ſtatim modicũ iterſeruit daniel de reedificatõe facta ꝑ neemiam dicẽs Et rurſus edificabit̃ platea ⁊ muri in anguſtia tẽporũ ꝓpter timorẽ De. lxx. ꝟo hebdomadib⁹ annorũ. ſeparauit daniel vltimã dicẽs Confirmabit aũt pactũ multis hebdomada vna Qđ itelligendũ eſt de trib⁹ annis et dimidio. q̃b⁹ p̃dicauit chriſt⁹ ⁊ qđ p̃rib⁹ ꝓmiſerat ꝯfirmauit Nam iã tres anni et dimidi⁹ hui⁹ hebdomadis nouiſſime p̃terierãt. qñ baptizatus ẽ dñs. et in dimidio eiuſdẽ hebdomadis reſiduo circa finẽ ꝺficiet hoſtia ⁊ ſacrificiũ. i. veniẽte veritate ceſſabũt vmbre. ⁊ in tẽplo erit abominatio deſolationis. i. abominanda et deſolãda erũt ſacrificia. p⁹ mortẽ xp̃i ⁊ vſq₃ ad finẽ mũdi durabit hec deſolatio. Supra ꝟo i littera poſuit daniel tẽpus mortis chriſti dicẽs. et poſt hebdomades. lxij. ſubaudi. ⁊. vij. ⁊ nouiſſimã. quam in duas p̃tes diuiſimus. occidet̃ chriſt⁹. et nõ erit eius ppl's qui eum negatur⁹ eſt Dixerũt eñ. Nõ habemus regẽ niſi ceſarez.

Et alibi. hũc neſcim⁹ vñ ſit. Qđ ꝟo ſequit̃. Et ciuitatẽ ⁊ ſanctuariũ diſſipabit ppl's: ad lxx. hebdomades nõ ꝑtinet. Sz ꝓphetato tp̃e aduent⁹ xp̃i ⁊ mortis ꝓphetauit quid venturũ erat populo; q̃ noluit eũ recipere dicẽs

In hebreo non habet̃ ppl's q̃ eũ negatur⁹ eſt. q̃ꝝ etiã littera ſane nõ p̃ot legi. Occidet̃ xp̃s ⁊ non erit ei⁹ h̄ ſcȝ occidi. ſȝ ex natura noſtra.

Et diſſipabit ciuitatẽ et ſctũariũ ppl's ſcȝ roman⁹ cũ duce ſuo venturo. et finis ei⁹ erit vaſtitas. ⁊ poſt finẽ belli ſtatuta a deo i eternũ deſolatio. Et nota ꝙ ex duob⁹ que hic legũt̃ ſcȝ vnget̃ ſctũſſctõꝝ. et deficiet hoſtia ſumit̃ illud qđ ſolet dici iudeis. Cũ venerit ſctũſſanctorũ ceſſabit vnctio veſtra. Africanus huic enũeratiõi bede ꝯſonat in principio. ſȝ in fine differt Nõ eñ extẽdit. lxx. hebdomades niſi vſq₃ ad. xv. annũ tyberij. in quo baptizat⁹ eſt xp̃s.

Cũ hec forma verboꝝ in daniele non reperiatur.

Tertullianus ꝟo inchoat nũerare hebdomodas illas a p̃mo anno darij in quo egreſſus eſt ſermo a dño ad danielẽ ꝑ angelũ. vt iteꝝ reedificarent̃ muri hierl'z. Et extẽdit eas vſq₃ ad captiuitatẽ factã ꝑ romãos Et tũc ꝑtinet ad lxx. hebdomades qđ dictũ eſt. qꝛ ciuitatez ⁊ ſanctuariũ diſſipauit populus cũ duce venturo. Hebrei ſic exponũt. lxx. hebdomades abbreuiate ſunt ſup ppl'm tuũ. q. d. O daniel ſcito ab hac die qua nũc tibi loquor. Erat aũt ann⁹ prim⁹ darij qui occidit balthaſar. ⁊ regnũ chaldeoꝝ in pſas medoſq₃ trãſtulit. vſq₃ ad ſeptuageſimũ ãnũ hebdomadaꝝ. i. vſq₃ ad ãnos. cccc. xc. Hec populo tuo ꝑ p̃tes accidẽt. Primũ ꝓpitiabit̃ tibi de⁹ ſicut p̃carꝭ et delebit̃ peccatũ. ⁊ finẽ accipiet p̃uaricatio Nũc eñ vrbe et tẽplo deſtructꝭ. i luctu ẽ populus ſȝ in breui reſtaurabit̃. ⁊ nõ ſolũ i his lxx. hebdomadib⁹ hec fiẽt ſed naſcetur xp̃s iuſticia ſempiterna. ⁊ ſignabitur viſio ⁊ ꝓphetes. vt ꝓpheta nõ inueniatur in iſrl'. et vngat̃ ſanctuſſanctoꝝ. de q̃ dicitur i p̃s. Propterea vnxit te de⁹ de⁹ tu⁹ oleo leticie p̃ ꝯſortib⁹ tuis. qui dicit. Sancti eſtote. qm̃ ⁊ ego ſanct⁹ ſum. Scito ergo qm̃ ab hac die qua nunc tibi loquor. ⁊ dei ſermonẽ ꝓmitto. ꝙ reuertatur populus. et hieruſalẽ inſtauret̃. Vſq₃ ad xp̃m ⁊ deſolatõez tẽpli hebdomades numerent̃. lxij. ⁊ alie. vij. in quib⁹ iuxta ordinẽ ſuũ due res fient. de quib⁹ ante dixi. ꝙ reuertat̃

pplus et reedificetur platea a neemia ⁊ eſdra
In fine ergo hebdomadaꝝ cōplebit dei ſen
tentia in anguſtia tempoꝝ qn̄ rurſus deſtru
etur tēplū et capiet ciuitas Nā poſt.lxij.he
bdomadas occidetur xp̄s. ⁊ nō erit eius po
pulus qui negaturus eſt eū. ſiue vt quidā he
brei dicūt.nō erit eius im
periū qđ putabat ſe re
cepturū. Et quid dico
de xp̄o occidendo ⁊ ne
gaturo pplo penitus de
ſerēdo cū et ciuitatē ⁊ ſanctuariū diſſipaturus
ſit populus romanus cū duce vēturo.i.veſpa
ſiano. Quo mortuo trāſactis ſeptē hebdoma
dibꝫ.i.annis.xlix.helius adrianus a q̄ poſtea de
ruinis hieruſalē vrbs helia cōdita eſt.rebel
lātes iudeos ruſo magiſtro exercitus pugnā
te ſuperauit.et tūc defecit hoſtia et ſacrificiū
et vſq₃ ad cōſummationē mūdi cōtinuabit
deſolatio Non vos moueat inquiūt hebrei
ſi prius numerent.vij.hebdomades.⁊ poſtea
lxij.et rurſus in duas partes diuidatur vna
Eſt em̄ hoc idioma hebrei ſermonis et an
tique latinitatis: vt ante numeruʒ minorem
ſupputēt.poſt maiorē.verbi gratia. Nos iu
xta pprietatē lingue noſtre dicimus vixit abra
am.c.lxxv.ānis.illi ecōtrario.vixit abraā.v.
lxx.c.annis. Nō igit vt legitur ita adimplet
ſʒ vt totū pariter ſupputat ita finem accepit.
Nec ignorandū quoſdā illoꝝ dixiſſe.q vna
hebdomada de qua dicit.cōfirmabit pactū
multis hebdomadā vna diuidat i veſpaſia
num et adrianū.vt iuxta hiſtoriā ioſephi ve
ſpaſianus et titus tribus annis.⁊.vj.mēſibꝫ pa
cem cū iudeis fecerūt.tres aūt anni ⁊ ſex mē
ſes ſub adriano computētur qn̄ hieruſalem
om̄ino ſubuerſa eſt.et iudei cateruatim ceſi
ita vt iudee q̄q₃ finibꝫ ꝑpellerētur. Hic aiūt
hebrei non magnopere curantes a p̄mo an
no darij regis perſaꝝ vſq₃ ad extremā euerſi
onē hieruſalē.q̄ ſub adriano accidit compu
tari olympiades.clxxiiij.hoc eſt annos.dc.
xcvj.q̄ faciunt hebdomadas hebraicas.xcix
et annos tres. quando corbas dux hebreo
rum eſt oppreſſus.et hieruſalem vſq₃ ad ſo
lum diruta eſt.

Vñ ⁊ illudētes ei dicebant. Aue rex iudeorum

Viſio nona. Caplm.XI.

Equitur nona viſio da
nielis quā cum
ſequēti quidā dicunt eſſe vnam
Sʒ hieronymus ſm hebraicā ve
ritatem tradit eſſe duas.et vtraq₃ ſcripta ē in
daniele hebraice. Porro vtrāq₃ vidit daniel
vnam quidē vidit.ſed alteraʒ audiuit anno
tertio regni cyri regis perſarum et in eadeʒ
die eiuſdē anni in hūc modū. Primo anno
darij.daniel intelligēs imminere.lxx.annuʒ
captiuitatis liberande. orauit dominum vt
darius et cyrus liberarent populum ſuum
Et data eſt ſententia a deo de licentia redeū
di danda.et hāc egreſſam a dn̄o ſupra nūci
auit danieli gabriel. Et ex tūc darius diſpo
nebat de libertate et licentia danda hebreis
ſed preuentus morte nō impleuit. Cyrus aūt
primo anno regni ſui dedit eis eandē liber
tatem quā habebant indigene et licentiā re
deundi Ipſi vero quia fere omnes nati erāt
in chaldea: et poſſeſſiones ibi habebant. di
gebant remanere in t̄ra natiuitatis ſue Pau
ci ꝓo qui aſcendere diſponebāt in iudeā: pi
gri erant et moroſi etiā vſq₃ ad tertiū annuʒ
cyri. Quod attendens daniel vehemētius af
fligebatur dolore q̄ prius.⁊ orabat dn̄m vt
qui prius dederat regibus animum liberā
di.daret et populo animum redeundi. Fa
ctū eſt ergo tertio anno regni cyri primo mē
ſe.prima die menſis.lugebat daniel triū he
bdomadaꝝ diebus.panē deſiderabilē nō co
medit.carnes et vinū nō guſtauit.nec vſus
eſt vnguento ꝑ balneis more perſarum Die
autē.xxiiij.dum eſſet iuxta fluuium qui eſt ti
gris vidit. Et ecce vir veſtitus lineis. accin
ctus zona aurea.cuius facies quaſi fulgur. ocu
li vt lampades.toraꝝ corporis quaſi criſo
litus.que deorſuʒ erat brachia ſcilicet femo
ra tibie et pedes q̄ſi es candens. ⁊ ſermo eius
quaſi vox multitudinis loquētis. Porro vi
ri qui erant cum eo territi fugerūt ⁊ ſolus vi
dit viſionē et corruit in faciē ſuam. ſed vir il
le acceſſit.et erigens eum et confortans ait
Noli metuere daniel.quia ex die primo mē
ſis quo poſuiſti cor tuum vt te affligeres co
ram deo. exaudita ſunt ꝟba tua. et egreſſa ē
ſentētia a deo de reditu ppli.et eadē die vo
lui ad te venire vt nūciarē tibi.ſed princeps
regni perſaruʒ reſtitit mihi.xx.diebus ⁊ vno
Cūq₃ tūc egrederer apparuit princeps gre
corum veniens vt aduerſaretur principi ꝑ
ſarum et mihi.et aliquātulam feci moram.
Sed nunc venio vt certificē te de reditu po
puli et in his nemo eſt mihi adiutor niſi mi
chael princeps veſter. Hos duos p̄ncipes